

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbiə layoğətə fikfamon iyan çəvon bərobərbiə, yəndiku conibə həxon zine - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosiə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbiə, tarsiku, ehtijociku ozodbə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsani bə zılmı-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə gıyom eşte məcbur nibe təmin kayro insoni həxon de gəanuni hukuməti dasti müdafiə karde zəruribə bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbiə Milləton xalqon İbiə Milləton Təşkiləti (İMT) Nizomnomədə bə əsosiə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti layoğəti iyan gıyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyəni hevuja ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğgi nailbe iyan bo jimoni şəraitəi çoxbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbə devləton de İMT həmkəəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosiə ozodətiyon bəməl vərdero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqəteəyon bə vırə rosniyə yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədə;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsani Həxon barədə Umumiyyə Bəyonnomə qələy vəzifə təki, açayən bə vırə rəse qorə bəpe həmma milləton iyan dəvləton joğə cəhd bıkən ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan in Bəyonnomə iştə dastədə rəhbər qəte əsodə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbə xəlğon, həməni çəvon yuristiksiyə jiyobə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zinə bibu.

Maddə 1

Həmma insonon bəştə layoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon suur iyan vicdon hese, əvə ki, deyəndi munasibətədə bənə bivə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs iştə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co əğidə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyəti bəşikrə nübə in Bəyonnomədə elon kardə biə həmma həxon iyan ozodətiyon malik bənəni.

Çumiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbı məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mustəğləti, gəyyuməti jiyobe, iştənidarənubə be ya suverenəti har curə şiklədə məhdud beku başıkrə nıbə, siyasiyə, huğuğiə iyan beynəlxalğa statusiku bə nav omə co-səçınətiyon barde əbini.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyan şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətdə oğəte əbini; guldorəti iyan gələ hıriyemon həmməy formondə gədəğan kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya gəddorə, çay ləyoğəti bə ji vardə geyri-insonə münəsibəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu iştə həxe subyektəti zıneyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon gənuni vadə bərobərin iyan qanuni tərəfiku bərobər şiklədə iştəni mıdafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniya har curə co-vıjniyətıonku, bə jələvonə co-vıjniyətıon har curə cəhdiku bərobər şiklədə mıdafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya gənuni bəy doə həxon dəcvoniya vaxtədə səlohiyətınə milliyə məhkəmon tərəfiku iştə həxon mıdafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs iştənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çay həx iyan vəzləfon təyin kardəyo iyan bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosi be mıyyəyən kardəyo, bəçəy koy mustəğılə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyan çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şəraitədə diyə kay həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tovə çay qıno bəçəy mıdafiəyo həmmə imkonon təminbıə oja məhkəmə istintağədə de gənuniyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə gənundoəti iyan de beynəlxalğa həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nıbə hərəkət iyan behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiğ bey zınə cəzoku qonə cəzo tətbiğ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mıdaxilə, kə-bə ənəqıniyəti, bəyəndı məktub nıvişte nınəkiliyəti, bəştə şərafı iyan nufuzi iştənbəsə gəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joğə mıdaxilə iyan gəsdi çı gənuni tərəfiku mıdafiə bey həxiş heste.

Maddə 13

1. *Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçiniye həxiş heste.*
2. *Har kəsi iştən olkən daxil be şərti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.*

Maddə 14

1. *Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoədə istifadə karde həxiş heste.*
2. *Çı həxədə həğiğətən bə ğeyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipəon zidd hərəkətonku bə nav omə təğibon vaxti istifadə karde əbini.*

Maddə 15

1. *Har qələ şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.*
2. *Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşətiku, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxe ku məhrum karde əbini.*

Maddə 16

1. *Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə əloməton qorə hiç qılə məhdudiyyəti nübəy bə nikah daxilbe iyan kəxıvəndbe həx hıstəşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi müddətədə ya çay dəcvonə vaxtədə çı eyni həxonku istifadə kardədən.*
2. *Nikah bə nikahi daxil bıə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbəstə bedə.*
3. *Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çay çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü müdafiəbey həxiş heste.*

Maddə 17

1. *Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mülkiyyət xıvəndbey həxiş heste.*
2. *Hiç kəsi iştənbəsə çı mülkiyyətə məhrum karde əbini.*

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bovə kardəyon təhsil, dıvo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cəkəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıdə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be manə bə əğıdə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nübə de dilipiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pevilo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. *Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosiasiyon ozodəti həxiş heste.*
2. *Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbini.*

Maddə 21

1. *Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vıjniyəbiə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.*

2. Har qılə şəxsi işdə olkədə devləti idaronədə xıdmət kardəyo bə bərobər imkoni həxiş heste.

3. Xəlği iradə çı iqtidarə hakimiyəti əsas bənine; In iradə işdəni de nənəkılə sədodoymonə roy, umumiyə iyan bərobərə vijoniyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıka de co eynimənəynə forməyon dəvoniyə bıə mutəmadi iyan soxtə nıkardemonə vijonon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təki sosialə müdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devləti soxtəmoni iyan pesurson dairədə çəy ləyoğəti müdafiə iyan şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyə, sosialə iyan mədəniyə sahədə həxonış heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastko bey, sərbəstə koy vırə səçin karde, ədolətinə iyan çokə ko şəraitə bey, iyan bekoətikü müdafiə bey həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vijniyəti nıbiə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.

3. Har kobikə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə müdafiə vasitəon təmom bıə, çəy işdəni iyan xeyzoni loyiğinə quzoronə təminbikə ədalətinə iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.

4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan işdə sosialə marağon müdafiə kardəyo bə həmkaron ittifağı uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohat, iyan asudə vaxt, həmçinin koya ruji bəağılınıştə hudud, iyan maaş doə bıə mutəmadiyə məzuniyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi işdəni iyan xeyzoni səhhəti iyan rifahi təmin kardəyo lozimbiə hardemon, takanemon, tibbiyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbiə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandeəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi işdənikü bə şıkrənıbə səbəbonku jimonə vasitəon qın kardeədə bə təminatı həxiş heste.

2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbiə hırdənəon i curə sosialə müdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyə iyan pişə təhsili səyo imkanış bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə mıyəsər bənine.

2. Təhsil - bo insoni şəxsiyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasınə ozodətiəon hurməti zyod kardəyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyə qrupon arədə, iyəndi dərəsemon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardəyo iyan İbiə Milləton sulhi oğəte sahədə fəaliyəti nişo doyo koməq kardənine.

3. Valideynon boştə hırdəsininə əğılən təhsili novi səçin kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə iştirək karde, hünəsənətikü həzz səy, elmiyə tərəğğiyyədə iştirək karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi müəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hünəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənafeyon noğə doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bin Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodətion tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış mümkünbiə cəmiyəti vadə vəzifonış heste.

2. İştə həx iyan ozodətion bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ǵanuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodətion zine iyan bəvon hurmət be təminatiku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiyyə, ictimaiyyə, asayışə iyan umumiyyə rifahə tələbon bə vıra rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.

3. In həx iyan ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipon zidd nibənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodətion məhv kardeyo səbərobıə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbini.
